

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *A főváros fel akarja használni*

Cím: *nálni a Pest alatti melegvízmedencék energiakészletét.*

Forrás: *Magyarország*

Bp.
(Hely)

1926. 7. 25.
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

662.6

Hely

Idő

"1926"

Személy

A főváros fel akarja használni a Pest alatti melegvízmedencék energiakészletét

A Gellért-szálló alatti megkezdődtek az első furások

— A Magyarország tudósítójától —

A Gellért-fürdő mellett a Szent Gellért-kápolna fölött már vagy két hete néhány összetámasztott magas gerenda áll, amelyek között vastag lánc függ, furóberendezés, amely körül reggeltől estig néhány különböző szerszámokkal felszerelt munkás dolgozik. Az egész berendezést deszkapalánk veszi körül, amelynek részeinél naphosszat leskelődnek be felé a kíváncsiak és találgatják, hogy milyen munka folyik odabent. Csak kevesen tudják még a környékeliek is, hogy milyen nagy-érdekes és nagyfontosságú munka kezdődött itt Beesey Antal gépészmérnök, fővárosi bizottsági tag vezetésével. A föld mélyében rejlett melegvíznek törnek utat a föld felszínére, hogy melegvízzel, ingyen energiával láthassák el a Szent Gellért-fürdő üzemét.

A Magyarország munkatársa a munkálatokat vezető Beesey Antalhoz fordult felvilágosításért a munka alapjait szolgáló tervek és jövőendő céljai felől, mire Beesey a következőket mondotta:

— Zsigmondy Vilmosnak a 70-es években eszközölt mély furásai, elsősorban a városligeti artézi kut furása az ellenkező geológiai felfogással szemben beigazolta, hogy Pest alatt nagykiterjedésű melegvízmedence van a föld mélyében. Ezek óta a furások óta a szakemberek, de különösen a Földtani Társaság hidrológiai szakosztályának tagjai sokat foglalkoztak a pesti termális vizek eredetének és körülményeinek kérdésével. Mérnökök is tanulmányozták azt a problémát, hogyan lehetne ezeket a hővizeket megfelelően kihasználni.

A Gellért-fürdő a földalatti melegforrásokkal fogják tüntetni

— Az első kérdés az volt, hogy milyen mennyiségű és milyen hőfoku víz áll rendelkezésre. Schafarzik Ferenc műegyetemi tanár nagyszerű tanulmányaiban megállapította, hogy Pest alatt nagykiterjedésű melegvízmedence-rendszer van, amelyet a budai hegyvidékek sokszáz négyzetkilométeres vízgyűjtőterülete táplál. A víz Budáról a pesti oldal felé erősen lejtősödő, összetörredezett dolomtközet réteghézagainál több kilométer mély-

ségbe szalad el és ott felveszi a földkéreg melegét, amely három kilométer mélységben körülbelül 75—100 Celsius-fokot ér el. Azután az ugyancsak Buda felé emelkedő takaró-agyagrétegek mentén felszáll és a budai Dunapart vonalán az ugynevezett termális hővonalon források alakjában felszínre kerül. Ezek a források lényegileg nem egyebek, mint a budai oldal felé nagyon megvékonyodó takaróréteg repedésein át kibuggyanó vizek, amelyek rendszerint a felszíni hidegebb talajvizekkel is keverednek, úgy, hogy a Gellért-fürdőtől az Akvinkumi fürdőig a vízhőmérsékletek egész skálájával találkozunk, 18 fok C-tól egészen 64 C fokig. Leghidegebbek körülbelül az akvinkumi fürdő és az ugynevezett Lukács-tó forrásai, amelyek 18—20 fokosak, a legmelegebb pedig a Császár-fürdő Szent István forrása és a Lukács-fürdő 1921. évi furásának vize, amelyek 64 fokosak. Ezzel szemben a városligeti Artézi-kut vize 75 fok C meleg, nyilván azért, mert ez a kut minden felszíni keveredés nélkül, közvetlenül szolgáltatja a földalatti medence termális vizét.

Hidrológiai megállapítások szerint az a vízmennyiség, amelyet a budai fürdőknel, az Artézikuindl és a Margitszigeten felhasználunk, csak töredéke annak a vízkészletnek, amely magas hőfokon, igen nagy mennyiségben van a pesti oldal alatt elraktározva. Tény, hogy ez a nagy hőfoku és nagymennyiségű víz kitünő bázisa lehet messzeemenő és a főváros szempontjából nagyhorderejű energia-gazdasági akcióknak.

Ezeknek az akcióknak egyik láncszeme az a furás, amely most folyik a Gellért-fürdő térszomszédságában. Néhány évvel ezelőtt a Szt. Lukács-fürdő területén készült kisebb mély-ségű furás már oly magas hőfoku és oly nagymennyiségű vizet szolgáltat, hogy ezzel most már öt éve fűtik a fürdő összes szállodáit és épületeit, megtakarítva évi 80—100 vagon szenet a fürdő üzeme javára. Közben sikerült alaposan kitanulmányozni, hogy miként lehet ezt a vizet technikai célokra felhasználni, úgy, hogy a vas- és fémszerelvényekben kárt ne tegyen és kőlerakódásokkal se okozzon zavarokat. Az itt szerzett tapasztalatok alapján merült fel az a gondolat, hogy a főváros Szt. Gellért-fürdőjénél is hasonló kísérletet kellene tenni és meg kellene próbálni a fürdő többszáz vagon évi szén-szükségletének nagyrésztét termális vízzel, illetőleg a földkéreg melegével pótolni. A Gellért-fürdő régi forrásai ugyanis jóval alacsonyabb hőfokuak és technikai célokra közvetlenül nem használhatók fel, ezenkívül pedig a források olyan repedésrendszerhez tartoznak, amelyekben át magas vízállásnál a Duna vize is zavaróan léphet fel. Szükségesnek mutatkozott tehát az, hogy olyan furás készüljön, amely ezeket a külső zavaró hatásokat eliminálva, magas hőfoku vizet hoz felszínre.

A parlament és a kllnikák íájékán is nagymennyiségű melegvízre lehetne találni

— Ennek a furásnak munkálatait a tanács elvben engedélyezte, de ami elvi szempontból még fontosabb, a bányakapitányság,

2.

illetőleg a földmivelésügyi minisztérium, mint legfelsőbb vízjogi hatóság is, megadta az engedélyt. Ez annál öröndetesebb, mert a régi, még a 70-es években kelt rendelkezések szerint teljesen lehetetlen volt az ugynevezett forrásvédő területeken nyolc méternél nagyobb mélységben furni vagy ásni. Az újabb időkben azonban tisztázódtak már azok a szempontok, amelyeknek alapján annakidején tulságos aggodalmasan kezelték ezeket a kérdéseket és bizonyos kincstári intézkedések kikötésével, a város engedélyt kapott kb. 60 méter mélységre tervezett fúrásra.

— Minden reményünk meg van arra, hogy 60—70 fokos vizet érünk el. Ha ez bekövetkezik, az egész fürdő fűtésének és egyéb melegsükségletének nagy részét ezzel láthatjuk el. Egyelőre évi 400 vagon magyar szénnel egyenértékű melegmennyiségre számítunk. Ha semmiféle komplikáció nem jön közbe, már a tél elején üzembe kerülhet ez az energia gazdasági berendezés.

— Kétségtelen, hogy ezt a várható sikert követni fogja a főváros egész területén, sőt ezen a területen is tulterjedő melegvizgazdasági program megvalósítása. Ebben a tekintetben meglehetősen kidolgozott terveink vannak, amelyek fokenként valósíthatók meg. Legközelebb a parlament táján kellene furni, ahol körülbelül 300—400 méter mélységben találhatjuk meg a termális medence vizét és

ezzel a parlament és a környékén levő középületek fűtéséről gondoskodhatunk.

Ezután a Klauzál-tér kerülhetne sorra, ahol 600—700 méter mélységre kellene lefurni, továbbá a Lehel-tér és még sok más pontsorban Ujpest felé, amerre a takaró agyagréteg erősen ellaposodik. Kétségtelen például, hogy *az Üllői-ut végén körülbelül másfél km. mélységben az összes környékbeli klinikák és kórházak ellátására elegendő melegvizre találhatnánk.* Az ilyen mély furások pedig a furó technika mai állása mellett egyáltalán nem járnak nehézséggel. Hajduszoboszlón pl. 1000 méterre furtak le, Baja mellett a földgázkutatók során 1360 méter mély próbakut készült, alig hat hónap alatt. Másfél, két kilométer mélységre egy év, legfeljebb másfél év alatt el lehet jutni a mai technikai segédeszközökkel.

— Reméljük, hogy ez a megállapított program hamarosan megvalósul, sőt a furások folytatódni fognak az ország egész területén. *Hajduszoboszló példája mutatja, hogy milyen kincsek rejlenek a magyar földkéregben,* az államkincstárnak tehát nagy gondot kellene fordítania arra, hogy a városokkal együtt mély furásokat létesítsen minden olyan helyen, ahol az Eötvös-ingával eszközölt fizikai mérések és egyéb geológiai vélemények szerint érdemes furni. Nagyon sok város szeretne tudomásom szerint furásokat eszközölni, mint például Nyirégyháza, amelynek környékén minden valószínűség szerint igen nagy mennyiségű sós vizet lehetne feltárni.